NGHỆ THUẬT SỬ DỤNG LỰC LƯỢNG TRONG LÃNH ĐẠO CÁCH MẠNG THÁNG TÁM NĂM 1945 CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM

NGUYỄN THỊ QUẾ
Trường Đại học Giao thông vận tải TP. Hồ Chí Minh

Nhận bài ngày 12/4/2025. Sửa chữa xong 20/4/2025. Duyệt đăng 10/5/2025.

Abstract

The August 1945 Revolution marked a historic turning point in Vietnam's struggle for independence. Under the wise and strategic leadership of the Indochinese Communist Party, the Vietnamese people launched a nationwide uprising that overthrew Japanese fascist rule, ended French colonial domination, dismantled the feudal monarchy, and established the Democratic Republic of Vietnam the first workers' and peasants' state in Southeast Asia. This article analyzes the artful and strategic use of revolutionary forces by the Communist Party of Vietnam in leading the August Revolution, highlighting key elements in political mobilization, timing, and coordination that ensured its swift and decisive success.

Keywords: *Revolutionary strategy, force mobilization, August 1945 Revolution, Communist Party of Vietnam.*

1. Đặt vấn đề

Tháng Tám năm 1945, dưới sự lãnh đạo sáng suốt và tài tình của Đảng Cộng sản Đông Dương (nay là Đảng Cộng sản Việt Nam), nhân dân Việt Nam đã nhất tề đứng lên làm cuộc Tổng khởi nghĩa long trời, lở đất, đập tan ách áp bức, bóc lột của phát xít Nhật và thực dân Pháp, lật đổ chế độ quân chủ phong kiến tàn bạo, lập nên nước Việt Nam dân chủ cộng hòa (nay là nước Cộng hòa XHCN Việt Nam) - Nhà nước công nông đầu tiên ở Đông Nam Á. Mùa Thu ấy đã ghi một trang chói lọi vào lịch sử dựng nước và giữ nước của dân tộc, đưa nhân dân Việt Nam từ thân phận lầm than nô lệ lên làm chủ vận mệnh của mình, làm chủ non sông đất nước. Tổng khởi nghĩa Tháng Tám năm 1945 là một minh chứng điển hình về nghệ thuật tiến hành khởi nghĩa, giành chính quyền ở một nước thuộc địa nửa phong kiến do Đảng của giai cấp công nhân lãnh đạo bằng khởi nghĩa vũ trang. Mặc dù cuộc Tổng khởi nghĩa diễn ra trên phạm vi cả nước nhưng chỉ trong 12 ngày đêm (từ ngày 13 đến ngày 25/8/1945), nhân dân ta đã giành thắng lợi hoàn toàn. Thắng lợi vĩ đại đó có nhiều nguyên nhân nhưng nguyên nhân chủ yếu là Đảng ta đã vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác-Lênin, Cương lĩnh của Đảng vào điều kiện cụ thể ở Việt Nam, đó là huy động, sử dụng đông đảo lực lượng chính trị quần chúng, kết hợp chặt chẽ với lực lượng vũ trang cách mạng hỗ trợ, tạo sức mạnh to lớn để Tổng khởi nghĩa giành thắng lợi. Đúng như Di huấn của C. Mác: khởi nghĩa là một bài toán có những đại lượng rất bất định mà giá trị có thể thay đổi hằng ngày; lực lượng của đối phương có đủ mọi ưu thế về tổ chức, kỷ luật và quyền uy vốn có từ lâu; nếu không có lực lượng mạnh hơn hẳn để đối phó với đối phương thì chắc chắn sẽ thua và bị tiêu diệt [1].

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Nghệ thuật sử dụng lực lượng cách mạng trong lãnh đạo Cách mạng Tháng Tám năm 1945 của Đảng Cộng sản Việt Nam

Đầu tháng 8/1945, điều kiện khách quan thuận lợi cho cuộc tổng khởi nghĩa giành chính quyền trên phạm vi cả nước đã chín muồi khi phát xít Nhật bị Hồng quân Liên Xô đánh bại ở Mãn Châu, chấp nhận đầu hàng vô điều kiện. Ở Đông Dương, binh lính Nhật hoang mang đến cực độ, chia rẽ và tê liệt, hơn 7

Email: nguyenque0704@gmail.com

vạn quân Nhật đang chờ quân Đồng minh vào giải giáp. Chính phủ bù nhìn Trần Trọng Kim đứng trước tình thế tuyệt vọng. Ngày 12/8/1945, được tin Nhật gửi công hàm cho các nước Đồng minh đề nghị mở cuộc đàm phán ngừng bắn, chớp thời cơ đó, ngày 13/8/1945, Đảng ta triệu tập Hội nghị Trung ương ra Nghị quyết "phát động tổng khởi nghĩa giành chính quyền trên phạm vi toàn quốc". Thực hiện sự chỉ đạo của Đảng, từ ngày 14 đến ngày 28/8/1945, quân dân ở tất cả các địa phương trên khắp đất nước đã đứng lên tổng khởi nghĩa giành chính quyền thắng lợi. Ngày 02/9/1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh đọc bản "Tuyên ngôn Độc lập" khai sinh ra nước Việt Nam Dân chủ cộng hòa - nhà nước công nông đầu tiên ở Đông Nam Á. Thành công trong Tổng khởi nghĩa vũ trang Cách mạng Tháng Tám đã đúc rút nhiều vấn đề về nghệ thuật quân sự: Nghệ thuật xây dựng căn cứ địa cách mạng; nghệ thuật nắm thời cơ, tận dụng thời cơ phát động khởi nghĩa; nghệ thuật tổ chức khởi nghĩa từng phần; nghệ thuật phát động tổng khởi nghĩa giành chính quyền trên toàn quốc... Điển hình là nghệ thuật chuẩn bị, xây dựng và sử dụng lực lượng tiến hành khởi nghĩa. Để tiến hành tổng khởi nghĩa giành thắng lợi, từ ngày 01/12/1941, Ban Chấp hành Trung ương Đảng đã ra chỉ thị: Đẩy mạnh xây dựng lực lượng chính trị rộng khắp, trên cơ sở đó tiến hành xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân và bán vũ trang, tạo ra lực lượng to lớn, có sức mạnh tổng hợp cao, hơn hẳn đối phương.

Thực hiện chỉ thị của Trung ương Đảng, ta đẩy mạnh tuyên truyền, vận động đông đảo lực lượng quần chúng tham gia khởi nghĩa, tạo cơ sở để lực lượng vũ trang từng bước phát triển rộng khắp ở các địa phương trên cả nước (nông thôn, đồng bằng, trung du, rừng núi và thành thị), quy mô ngày càng lớn mạnh. Khi thời cơ đến, ta bí mật huy động lực lượng lớn quần chúng của các tổ chức cứu quốc thuộc nội thành, ngoại thành, tự vệ chiến đấu, tuyên truyền xung phong bất ngờ, đồng loạt tung nhiều cờ đỏ sao vàng, kết hợp giành quyền, diễn thuyết, tuyên truyền về sự đầu hàng quân Đồng minh của Nhật và kêu gọi nhân dân ủng hộ Việt Minh. Tại Hà Nội, sự kiện đó đã tác động mạnh mẽ đến đông đảo quần chúng nhân dân, là thời cơ chín muồi để từng dòng người (có các đội viên tự vệ chiến đấu dẫn đầu) cuồn cuộn từ Nhà hát Lớn qua các phố trung tâm, hô vang khẩu hiệu: "Ủng hộ Việt Minh", "Đả đảo bù nhìn", "Việt Nam độc lập"... Hàng chục vạn nhân dân nội thành, ngoại thành xuống đường biểu dương lực lượng, với sự hỗ trợ của các đội tự vệ chiến đấu lần lượt tiến công các cơ quan đầu não của địch, như: Phủ khâm sai Bắc Kỳ, sở mật thám, sở cảnh sát trung ương, sở bưu điện, trại bảo an binh... [2]. Thực tiễn chứng minh, ngày 18/8/1945, cuộc mít tinh do Tổng hội viên chức tổ chức tại Nhà hát Lớn Thành phố Hà Nội ủng hộ Chính phủ bù nhìn Trần Trọng Kim đã bị Ủy ban Khởi nghĩa thành phố biến thành cuộc mít tinh của đông đảo quần chúng tham gia ủng hộ cách mạng. Trước khí thế cách mạng của quần chúng dâng cao, chính quyền bù nhìn không dám chống cự, quân Nhật không dám can thiệp, tối 19/8/1945, cuộc khởi nghĩa giành chính quyền ở Hà Nội hoàn toàn thắng lợi. Xác định vai trò rất quan trọng của lực lượng vũ trang cách mạng trong bảo vệ, hỗ trợ lực lượng chính trị, quần chúng nổi dậy giành chính quyền, làm nòng cốt chiến đấu tiêu diệt quân địch, bảo vệ chính quyền cách mạng, Hội nghị Trung ương 8 (tháng 5/1941) quyết định: Xây dựng các lực lượng vũ trang cách mạng, tổ chức các đội tự vệ, tiểu đội du kích cứu quốc tại các căn cứ địa cách mạng. Kết quả, nhiều đội du kích được thành lập cùng với các lực lượng rộng rãi của quần chúng trong các đoàn thể cứu quốc: Đội du kích Bắc Sơn (Lạng Sơn), du kích Nam Kỳ, Đội du kích Ba Tơ (Trung Kỳ), Đội du kích Pác Bó (Cao Bằng), Đội Cứu quốc quân, Đội Việt Nam Tuyên truyền giải phóng quân... Thực hiện sự chỉ đạo của Tổng bộ Việt Minh và Ủy ban Khởi nghĩa, các đơn vị giải phóng quân từ căn cứ địa Việt Bắc đến các chiến khu tổ chức tiến công địch, hậu thuẫn cho quần chúng đứng lên khởi nghĩa lật đổ chính quyền cũ, thành lập chính quyền cách mạng của nhân dân ở các huyện, phủ, tỉnh lỵ. Tại Việt Bắc, một đơn vị vũ trang chủ lực tiến về Thái Nguyên, phối hợp với nhân dân lập chính quyền cách mạng và tiến thẳng về Hà Nội. Các đơn vị giải phóng quân Cao Bằng, Hà Giang tiến đánh thị xã Cao Bằng, Hà Giang. Các đơn vị giải phóng quân Bắc Kạn tiến đánh thị xã Bắc Kạn... Tại miền Trung, từ Chiến khu Vĩnh Sơn (Quảng Ngãi), Đại đội du kích Phan Đình Phùng chia thành các cánh quân tiến công các đồn và giải phóng các huyện: Di Lăng, Sơn Hà, Bình Sơn, Sơn Tịnh. Từ Chiến khu Núi Lớn, Đại đội du kích Hoàng Hoa Thám tiến đánh đồn Ba Tơ, Minh Long, giải phóng các huyện: Nghĩa Hành, Mộ Đức, Đức Phổ... Tại Nam Bộ, các đơn vị vũ trang địa phương phát triển nhanh chóng ở Sài Gòn, Mỹ Tho, Bến Tre, Sa Đéc... với tinh thần "Nam Kỳ khởi nghĩa" đã tích cực hỗ trợ cho lực lượng chính trị quần chúng tiến hành tổng khởi nghĩa, giành chính quyền tại Sài Gòn và các tỉnh, huyện khắp miền Nam [3].

Tại Hà Nội, ngày 19/8/1945, được sự hỗ trợ của các đội tự vệ chiến đấu, nhân dân lần lượt chiếm các cơ quan đầu não của địch như: Phủ khâm sai Bắc Kỳ, trại bảo an binh, phủ toàn quyền... Tổng khởi nghĩa Cách mạng Tháng Tám năm 1945 giành thắng lợi đánh dấu sự thành công của nghệ thuật sử dụng đồng thời cả tiến công của lực lượng quân sự với nổi dậy của lực lượng quần chúng, dưới sự chỉ huy của Ủy ban Khởi nghĩa toàn quốc và từng địa phương. Trong đó, sự nổi dậy của lực lượng chính trị đóng vai trò quyết định, tiến hành mít tinh, biểu tình, bao vây các công sở, gây sức ép, kêu gọi địch đầu hàng, tuyên truyền thanh thế của cách mạng, thị uy biểu dương lực lượng. Lực lượng quân sự làm hậu thuẫn cho nổi dậy của quần chúng và sử dụng khi cần thiết để diệt ác, trừng trị kẻ ngoan cố.

2.2. Vai trò của Đảng Cộng sản Việt Nam trong nghệ thuật sử dụng lực lượng cách mạng trong lãnh đạo Cách mạng Tháng Tám năm 1945

Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời năm 1930 đã đánh dấu một bước ngoặt lịch sử trong cuộc đấu tranh của nhân dân ta chống ách đô hộ của thực dân Pháp. Từ đây, cách mạng Việt Nam đã có đội tiên phong, trực tiếp nắm chắc ngọn cờ lãnh đạo để dẫn dắt nhân dân ta tiến tới giành những thắng lợi lớn, trong đó thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám và việc thành lập Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa vào mùa thu năm 1945 đã tạo nên một bước ngoặt lịch sử, làm thay đổi căn bản vận mệnh của đất nước và dân tộc ta. Cách mạng Tháng Tám đã khẳng định vai trò quan trọng của Đảng trong việc đề ra đường lối giải phóng dân tộc đúng đắn, tập hợp đoàn kết lực lượng của toàn dân tộc và phương pháp đấu tranh thích hợp tạo nên sức mạnh tổng hợp, đồng thời động viên nhân dân cả nước giành thắng lợi. Ngay từ đầu năm 1930, tại Hội nghị hợp nhất thành lập Đảng, Chánh cương vắn tắt của Đảng xác định nhiệm vụ của cách mạng Việt Nam "Đánh đổ đế quốc chủ nghĩa Pháp và bọn phong kiến, làm cho nước Nam được hoàn toàn độc lập". Đường lối chiến lược và sách lược của Đảng đúng đắn ngay từ đầu và không ngừng được bổ sung, phát triển cho phù hợp với từng giai đoạn cách mạng. Đặc biệt tại Hội nghị lần thứ tám của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (tháng 5/1941) do lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc trực tiếp chủ trì đã đề ra chủ trương thay đổi chiến lược cách mạng. Hội nghị quyết định tiếp tục chủ trương tạm gác khẩu hiệu cách mạng ruộng đất để tranh thủ mở rộng Mặt trận Dân tộc thống nhất. Hội nghị nhấn mạnh: Trong lúc này nếu không giải quyết được vấn đề dân tộc giải phóng, không đòi được độc lập, tự do cho toàn thể dân tộc thì chẳng những toàn thể quốc gia, dân tộc còn chịu mãi kiếp ngựa trâu mà quyền lợi của các bộ phận, giai cấp đến vạn năm cũng không đòi được. Để động viên, tổ chức và đoàn kết lực lượng của toàn dân trong Mặt trận dân tộc thống nhất và lựa chọn hình thức tổ chức Mặt trận Việt Minh để tập hợp rộng rãi, đoàn kết các lực lượng đẩy mạnh cuộc đấu tranh giành lại nền độc lập cho Tổ quốc [4].

Bước vào năm 1945, những thế lực phát - xít Đức, Ý, Nhật bị thất bại nặng nề trên khắp các chiến trường Âu - Á; quân đội Xô-viết và các lực lượng chống phát - xít chiến thắng vẻ vang, tạo nhân tố quốc tế thuận lợi cho các dân tộc bị áp bức, nô dịch có thể đứng lên giành lấy độc lập, tự do. Đối với cách mạng Việt Nam, sau ngày phát - xít Nhật đảo chính lật đổ Pháp (ngày 9/3/1945), Thường vụ Trung ương Đảng đã kịp thời ra Chỉ thị "*Nhật, Pháp bắn nhau và hành động của chúng ta*". Đảng đã có chủ trương rất sáng suốt, kịp thời và cụ thể, phát động cao trào kháng Nhật, cứu nước mạnh mẽ, từ khởi nghĩa từng phần, tiến lên tổng khởi nghĩa; kết hợp chặt chẽ đấu tranh chính trị với đấu tranh vũ trang và công tác binh vận... Nét đặc sắc, tiêu biểu và độc đáo trong chủ trương của Đảng ta phát động cuộc tổng khởi nghĩa là việc chọn thời điểm và địa điểm tiến hành khởi nghĩa. Để chuẩn bị tích cực và khẩn trương hơn nữa cho việc khởi nghĩa vũ trang giành chính quyền trong cả nước. Ban Thường vụ Trung ương triệu tập hội nghị quân sự Bắc Kỳ ở Hiệp Hòa, Bắc Giang (16/4/1945). Hội nghị quyết định thống nhất các lực lượng vũ trang thành Việt Nam Giải phóng quân; phát triển hơn nữa lực lượng vũ trang và nửa vũ trang; xây dựng căn cứ kháng Nhật để chuẩn bị cuộc tổng khởi nghĩa cho kịp thời cơ. Được tin quân Nhật hoàn toàn tan rã và xin đầu hàng Liên Xô và các nước Đồng minh, ngày 13/8/1945 Hội nghị toàn quốc của Đảng khai mạc ở Tân Trào (Tuyên Quang). Hội nghị nhận định thời cơ cho ta giành độc lập đã tới, Đảng phải kịp thời phát động, lãnh đạo toàn dân khởi nghĩa giành chính quyền từ tay phát xít Nhật và bọn bù nhìn tay sai của chúng trước khi quân Đồng minh vào Việt Nam. Ngay đêm 13/8/1945, Uỷ ban khởi nghĩa toàn quốc được thành lập do đồng chí Trường Chinh - Tổng Bí thư phụ trách. Ủy ban đã ra Quân lệnh số 1 hạ lệnh tổng khởi nghĩa. Chủ

tịch Hồ Chí Minh thay mặt Ủy ban dân tộc giải phóng Việt Nam đã gửi thư tới đồng bào cả nước kêu gọi nổi dậy Tổng khởi nghĩa giành chính quyền. Đến đây, trong một thời gian dài chuẩn bị lực lượng từ năm 1930, Đảng sẵn sàng lãnh đạo quần chúng nhân dân chớp thời cơ nổi dậy tổng khởi nghĩa giành chính quyền, đây là nhân tố vô cùng quan trọng để cuộc khởi nghĩa giành thắng lợi.

Thực hiện Nghị quyết của Đảng và Quốc dân Đại hội, chỉ trong vòng hai tuần từ 14 đến 28/8/1945, nhân dân cả nước ta đã giành thắng lợi vẻ vang trong cuộc Cách mạng Tháng Tám. Sự lãnh đạo kiên quyết, sáng suốt và kịp thời của Trung ương Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh có ý nghĩa quyết định thắng lợi. Khi nghiên cứu về vai trò lãnh đạo của Đảng cần phải thấy rõ tinh thần trách nhiệm cao, sự năng động, chủ động, sáng tạo của các đảng bộ địa phương, tức các xứ ủy, tỉnh ủy, huyện ủy và tổ chức đảng ở cơ sở. Các cuộc khởi nghĩa tiêu biểu ở Hà Nội (19/8), Huế (23/8), Sài Gòn (25/8) và cả những tỉnh xa xôi, điều kiện liên lạc khó khăn đã thể hiện điều đó. Vai trò của hệ thống tổ chức đảng từ Trung ương đến cơ sở, của các đảng viên kiên trung của Đảng, từ người lãnh đạo cao nhất đến người đảng viên ở cơ sở đã bảo đảm cho Đảng sự lãnh đạo, điều hành tập trung, thống nhất ở giờ phút quyết định của lịch sử. Có thể nói, trước những khó khăn, thử thách, Đảng ta và lãnh tụ Hồ Chí Minh luôn vững vàng chèo lái con thuyền cách mạng, không thỏa hiệp, không khoan nhượng, mắc mưu kẻ địch, kiên quyết lãnh đạo toàn dân đánh đổ hoàn toàn bộ máy cai trị hà khắc của chế độ cũ. Bạo lực cách mạng của đông đảo quần chúng được tuyên truyền, giác ngộ đã làm tê liệt, tan rã nhanh chóng nhà nước của chế độ thực dân, phong kiến phản động. Cuộc Tổng khởi nghĩa giành chính quyền thắng lợi diễn ra trong thời gian rất ngắn và ít hao tổn xương máu. Thành công của cuộc Tổng khởi nghĩa Tháng Tám năm 1945 thể hiện sâu sắc sự nhạy bén, mẫn cảm cách mạng của Đảng; biểu hiện tinh thần độc lập, tự chủ và sáng tạo của toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta trong quá trình chuẩn bị và tiến hành tổng khởi nghĩa giành chính quyền thắng lợi [5]. Có thể khẳng định, thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám năm 1945 là sự kết hợp chặt chẽ đường lối, chủ trương đúng đắn của Đảng với trí sáng tạo, tinh thần dũng cảm và sức mạnh đấu tranh của nhân dân ta. Kết hợp với các lực lượng dân chủ nói chung trên toàn thế giới chống chủ nghĩa đế quốc. Vì thời cơ cách mạng xuất hiện như một tất yếu, lịch sử đưa quần chúng đến ngưỡng cửa của khởi nghĩa giành chính quyền rồi trôi đi một cách nhanh chóng. Nếu Đảng tiên phong không chuẩn bị đầy đủ, không kịp thời chớp lấy thời cơ thì dù điều kiện khách quan có thuận lợi đến đâu cách mạng cũng không nổ ra được. Thời gian không ngừng trôi, thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám mãi mãi là mốc son chói lọi của lịch sử cách mạng, lịch sử dân tộc Việt Nam. Những bài học đúc rút từ thắng lợi của Tổng khởi nghĩa Tháng Tám năm 1945 cần được tiếp tục nghiên cứu, vận dụng và phát huy trong điều kiện mới.

2.3. Những bài học kinh nghiệm và sự vận dụng của Đảng Cộng sản Việt Nam trong tình hình hiện nay

Thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám năm 1945 là một trong những thắng lợi nổi bật và vĩ đại nhất của cách mạng Việt Nam trong thế kỷ XX, là mốc son chói lọi trong lịch sử ngàn năm của dân tộc ta.

2.3.1. Bài học về xây dựng Đảng

Vận dụng bài học này trong tình hình hiện nay trong xây dựng và chỉnh đốn Đảng về chính trị, tư tưởng, tổ chức, đạo đức và cán bộ nhằm xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh. Trước hết, mỗi cán bộ, đảng viên nhất là người đứng đầu cần nhận thức và nêu gương hành động để chứng tỏ rằng, Đảng xứng đáng với niềm tin của nhân dân với vị trí, vai trò và trách nhiệm Đảng là lực lượng lãnh đạo xã hội. Dân tin Đảng, Đảng tin dân vẫn là bài học nóng hổi từ Cách mạng Tháng Tám để vượt qua khó khăn, thách thức hoàn thành sứ mệnh mà Nhân dân tin tưởng, giao phó. Đảng phải xây dựng đường lối đúng và đề ra những chủ trương phù hợp; tăng cường xây dựng hệ thống chính trị, đặc biệt là xây dựng Nhà nước của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân do Đảng lãnh đạo, xây dựng Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội. Đảng phải kiên định lý luận Mác-Lênin, nắm chắc tình hình trong nước và quốc tế để giải quyết các mối quan hệ trong bối cảnh thế giới có nhiều biến động khó lường.

2.3.2. Xây dựng mặt trận dân tộc thống nhất, tiêu biểu cho khối đại đoàn kết toàn dân tộc dựa trên nền tảng vững chắc của khối liên minh công - nông, đấu tranh vì độc lập, tự do

Quán triệt và vận dụng sáng tạo quan điểm của Chủ nghĩa Mác-Lênin về vai trò của quần chúng Nhân dân trong lịch sử, "cách mạng là sự nghiệp của quần chúng". Theo tinh thần bài học Cách mạng Tháng Tám, đoàn kết cần được xây dựng trên cơ sở của cương lĩnh, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật

của Nhà nước; phát huy quyền làm chủ của nhân dân; xây dựng sự đồng thuận xã hội, tôn trọng những ý kiến riêng của cá nhân miễn là những ý kiến đó không làm tổn hại chung cho sự phát triển của đất nước. Đoàn kết trong giai đoạn cách mạng hiện nay còn cần cả sự tích cực giáo dục chính trị, nâng cao sự giác ngộ về tinh thần yêu nước; đấu tranh chống lại các quan điểm, hành động sai trái của các thế lực thù địch và chống lại tất cả những hành động làm tổn hại đến sự đoàn kết toàn dân tộc, chống lại sự kích động hằn thù dân tộc, chống lại mọi tiêu cực trong hệ thống chính trị và ngoài xã hội.

2.3.3. Kịp thời tạo thời cơ, nắm bắt thời cơ, vận dụng linh hoạt, chủ động, sáng tạo tiến hành khởi nghĩa giành chính quyền

Muốn có thời cơ thì phải biết tạo ra thời cơ và khi thời cơ đến thì phải tận dụng nắm thời cơ và tranh thủ thời cơ, không được bỏ lỡ. Đây là nội dung có tầm quan trọng đặc biệt trong nghệ thuật chỉ đạo cách mạng. Cuộc tổng khởi nghĩa giành chính quyền Tháng Tám 1945 là một minh chứng sinh động về sự nhạy bén trong đánh giá và nhận định chỉ đạo chớp thời cơ khởi nghĩa của Đảng ta và Chủ tịch Hồ Chí Minh. Trong Cách mạng Tháng Tám năm 1945, việc nắm bắt thời cơ được thể hiện ngay khi Đảng đưa ra những dự báo về tình thế cách mạng để dân tộc Việt Nam vùng lên giành chính quyền về tay Nhân dân. Trước tình thế vô cùng khẩn cấp và thuận lợi đó, Đảng đã quyết định phát động toàn dân đứng lên tổng khởi nghĩa giành chính quyền và chỉ từ ngày 14 đến ngày 28/8/1945, với sự kết hợp linh hoạt các hình thức, phương pháp đấu tranh cả đấu tranh chính trị và đấu tranh vũ trang, tuyên truyền kết hợp với bạo lực cách mạng nhằm phân hóa, cô lập kẻ thù, cuộc Tổng khởi nghĩa đã giành thắng lợi một cách nhanh, gọn và thành công triệt để. Vận dụng quan điểm đó hiện nay Đảng ta cần phải đánh giá đúng tình tình, có quyết sách đúng đắn, phù hợp với thực tiễn và xu thế thời đại. Biết hành động tạo ra thời và chớp lấy thời cơ để hành động, đây là yêu cầu cấp thiết để hành động có hiệu quả.

2.3.4. Kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, giải quyết đúng đắn mối quan hệ giữa dân tộc và dân chủ, chống đế quốc và phong kiến

Độc lập dân tộc gắn liền với CNXH là mục tiêu cách mạng, phù hợp với nguyện vọng của quần chúng Nhân dân, vì lợi ích của quần chúng Nhân dân. Kiên định mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với CNXH là chủ trương nhất quán, đúng đắn của cách mạng Việt Nam. Vì vậy, Đảng ta cần xử lý tốt mối quan hệ độc lập dân tộc với CNXH, dân tộc và thời đại. Do đó, mọi luận điệu xuyên tạc mối quan hệ giữa độc lập dân tộc và CNXH, đòi xóa bỏ CNXH… đều đi ngược lại quyền lợi, lợi ích của Nhân dân, dân tộc. Các luận điệu này cần phải bị vạch trần và đấu tranh, loại bỏ.

3. Kết luận

Qua thực tiễn đấu tranh của nhân dân ta, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, thắng lợi của Cuộc Tổng khởi nghĩa Tháng Tám năm 1945 cho thấy, việc huy động đúng đắn lực lượng chính trị quần chúng với sử dụng lực lượng vũ trang tiến công quân sự và khéo kết hợp hai hình thức đấu tranh: đấu tranh chính trị với đấu tranh quân sự để thúc đẩy phong trào cách mạng cả nước phát triển mạnh mẽ chính là mấu chốt giành thắng lợi. Nghệ thuật xây dựng, phát triển, sử dụng lực lượng khởi nghĩa vũ trang trong Cách mạng tháng Tháng Tám năm 1945 vẫn còn nguyên giá trị thời sự, là tài sản vô giá trong kho tàng nghệ thuật quân sự Việt Nam. Quán triệt Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng, chúng ta tiếp tục nghiên cứu, bổ sung, phát triển nghệ thuật xây dựng, sử dụng lực lượng cách mạng lên một tầm cao mới; triệt để tận dụng thời cơ thuận lợi mà Đảng, Nhà nước, nhân dân tạo ra, xây dựng và phát huy sức mạnh lực lượng đoàn kết toàn dân tộc; xây dựng Quân đội nhân dân, Công an nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, góp phần đánh bại hành động xâm lược vũ trang, làm thất bại âm mưu, thủ đoạn trong chiến lược "diễn biến hòa bình", bạo loạn lật đổ của các thế lực thù địch, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam XHCN.

Tài liệu tham khảo

[1] Ban nghiên cứu lịch sử Đảng (1971), *Cách mạng tháng tám 1945*, NXB Sự thật, Hà Nội, tr. 80.
[2] Thanh Đạm (1975), *Vấn đề tầng lớp trung gian trong Cách mạng Tháng Tám*, Tạp chí Nghiên cứu Lịch sử, số 163.
[3] Đảng Cộng sản Việt Nam (2000), *Văn kiện Đảng Toàn tập* (tập 2), NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tr. 2.
[4] *Hồ Chí Minh Toàn tập* (tập 7, 1996), NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tr. 113, 373.
[5] *Hồ Chí Minh Toàn tập* (tập 4, 1996), NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tr. 4.